

ДУАЛЬНА СИСТЕМА ОСВІТИ ЯК ЗАПОРУКА ПІДВИЩЕННЯ ЯКОСТІ ПІДГОТОВКИ ФАХІВЦІВ

УДК (477)377.354.001.36(1-87)

Т.В. Андросова, канд. екон. наук, проф. (*ХДУХТ, Харків*)

О.В. Кот, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

П.Л. Гринько, канд. екон. наук, доц. (*ХДУХТ, Харків*)

ПОРІВНЯЛЬНИЙ АНАЛІЗ ВІТЧИЗНЯНОГО ТА ЗАРУБІЖНОГО ДОСВІДУ ДУАЛЬНОЇ ОСВІТИ

Підтримка дуальної освіти українськими закладами вищої освіти обумовлена необхідністю здійснення кардинальних змін у сучасній системі освіти, які будуть орієнтувати молодь на реалізацію своїх компетентностей та практичних навичок у вітчизняній виробничій сфері. Сучасні реалії національної економіки, на жаль, характеризуються величезним відтоком працездатної кваліфікованої молоді до більш розвинених країн. Впровадження дуальної освіт, на наш погляд, суттєво вплине на рішення цієї проблеми, адже вже під час навчання студенти будуть забезпечені робочими місцями.

Загальновизнаним лідером в організації та впровадженні дуальної освіти є Німеччина, активно ці процеси розвиваються в Австрії та Швейцарії, Данії, Португалії, Іспанії, Бельгії, Норвегії. У країнах-лідерах основними видами професійної підготовки є безперервне навчання, та навчання, що чергується з практичною підготовкою.

У досвіді Німеччини одним з важливіших елементів дуальної освіти є соціальне партнерство в межах федеральної структури державного устрою, яке закріплено чіткими законодавчими актам. Підприємці разом з профспілками, федеральними та регіональними владами тісно співпрацюють з закладами вищої освіти у розробці та впровадженні освітніх стандартів. Навчання здійснюється на контрактній основі державно-приватного професійного навчання та фінансується за ліберальною моделлю.

Слід відмітити дуже важливу роль та відповідальність держави в процесах дуальної освіти Німеччини. Підприємцям вигідно співпрацювати з навчальними закладами та брати участь у підготовці кваліфікованих робочих кадрів, які стають досить мотивованими в процесі становлення та отримання професійних компетентностей.

Основними відмінностями дуальної освіти у європейських країнах є джерела фінансування та термінами навчання, а також вік здобувачів освіти. Так, у Данії, Фінляндії, Португалії, Нідерландах, Швейцарії

навчання за типом «школа – підприємство» здійснюється від 15 до 25 років та за різними термінами 2–4 роки. У Фінляндії, Бельгії, Норвегії, Португалії професійна підготовка є частиною соціальної політики держави, яка здійснює фінансування і контроль такого навчання. В Італії, Франції, Швейцарії, Люксембурзі, Нідерландах професійне навчання проводиться за рахунок підприємств та податку з працівників без узгодження з державними органами.

В Австрії в управлінні професійним навчанням беруть участь Міністерство освіти, яке визначає межі дії приватних підприємств, Міністерство економіки, Міністерство зі справ молоді та сім'ї, а також Палата економіки, яка є відповідальною за дуальну систему освіти. Підприємства комплектують навчальні заклади сучасним обладнанням, що підвищує професійні компетентності здобувачів освіти, а підприємства гарантовано отримують висококваліфіковані кадри. Палата економіки розробляє профорієнтовані веб-сайти та контролює розвиток дуального навчання.

Участь соціальних партнерів у розробці та впровадженні дуального навчання гарантує навчання саме за тими професіями, що є затребуваними на ринку праці.

У Франції управління та фінансування професійною освітою головним чином здійснює держава. Відповідно до законодавства Франції професійне навчання є безоплатним.

Незважаючи на суттєві відмінності у системах дуального навчання в різних країнах, їх поєднує те, що така модель навчання стала результатом поєднання інтересів всіх зацікавлених у цьому процесі сторін: держави, підприємств, здобувачів освіти.

Дуальна освіта в Україні знаходиться лише на початку свого розвитку, і ще необхідно зробити багато кроків до повноцінної дуалізації національної системи вищої освіти як з боку держави (доопрацювання Концепції дуального навчання в Україні, внесення відповідних змін до чинного законодавства), так і з боку закладів вищої освіти (розробка навчальних планів, навчальних програм, заключення договорів із підприємствами). Це дозволить напрацьовувати спільні рішення між державою, вищими навчальними закладами та виробничою сферою, які сформують у майбутнього фахівця компетентності, які будуть повною мірою відповідати новим універсальним вимогам, що висуває ринок праці.

Сучасна адаптація студентів до умов реальної професійної діяльності має стати стратегічним вектором підвищення конкурентоспроможності національної системи вищої освіти у європейському просторі.